

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ТЕЛӘЧЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
КЕЧЕ КИБӘХУЖА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

Егерменче икенче утырыш дүртенче чакырылыш

16 декабрь 2022ел

№ 63

Кече Кибәхужа ав.

**Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы
депутаты статусы турында нигезләмәне раслау хакында**

Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгының 2022 елның 4 августындагы 10/13-09/3896 номерлы хатын карап, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы»муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы карар итте:

1. Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге депутаты статусы турында қушымтада бирелгән Нигезләмәне расларга.
2. Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советының 2018 елның 18 маенданы № 89 «Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге депутаты статусы турында Нигезләмәне раслау турында» каары Кече Кибәхужа каарлар редакциясендә үз көчен югалткан дип танырга.
3. Элеге каарны гамәлдәге законнар нигезендә бастырып чыгарырга.
4. Элеге каар гамәлдәге законнар нигезендә үз көченә керә.
5. Элеге каарның үтәлешен тикшереп торуны үз өстемдә калдырам.

Теләче муниципаль районы
Кече Кибәхужа авыл жирлеге
башлығы

И.Г.Загидуллин

Күшымта
Теләче муниципаль районы
Кече Кибәхужа авыл жирлеге
Советының карарына
«16» декабрь 2022 ел №63 карарына

НИГЕЗЛӘМӘ

Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа
авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында

Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы депутаты хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат тарафыннан үз вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда төп хокукый һәм социаль гарантияләрне билгели.

1 статья. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы депутаты статусының хокукый нигезе.

1. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы депутаты статусы (алга таба – депутат) Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Жирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтижәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыралар.

2 статья. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутат вәкаләтләре, әлеге Нигезләмәнең 3 статьясында каралган очраклардан тыш, яңа чакырылыш Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы эшли башлаган көннән башлана һәм туктатыла.

2. Депутатның вәкаләтләре вакыты «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Уставы белән билгеләнә.

3 статья. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләге белән отставка;
- 3) суд тарафыннан эшкә сәләтsez яки эшкә чикләнгән сәләтле дип тану;
- 4) суд тарафыннан кайда булуы билгесез дип тану, яки үлгән дип игълан иту;
- 5) аңа карата судның гаепләү карары үз көченә керү;
- 6) пәними яттар үткىнчына Россия Федерациясе чикләреннән чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданлыгын тұктату, чит ил гражданлығын - Россия Федерациясендә халықара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлығын тұктату, аның нигезендә чит ил гражданины жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы, Россия Федерациясе халықара шартнамәсендә катнашучы булмаган чит ил гражданины булмаган чит ил гражданының Россия Федерациясе территориясендә дайми яшәү хокуқын раслый торған, аның нигезендә чит ил гражданлығы булған Россия Федерациясе гражданины жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы.

8) сайлаучылар тарафынан чакыртып алу;

9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда тұктату;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручи альтернатив граждан хезмәтенә жиберү;

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләрне үтәмәү очрагында;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралған башка очрактарда

2. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда тұктату турындагы карапы депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда тұктату өчен нигез барлыкка килгәннән соң 30 көннән дә соңға калмыйча кабул ителә, әгәр нигез Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советының муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы сессияләре арасында барлыкка килгән булса- мондый нигез барлыкка килгән көннән өч айдан да соңға калмыйча.

3. Татарстан Республикасы Президенты депутаттың вәкаләтләрен вакытыннан алда тұктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советына әлеге гариза көрән көн вәкаләтләрен вакытыннан алда тұктату өчен нигез барлыкка килгән көн булып тора.

4 статья. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе

1. Депутат Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы депутаты шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документ, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дәвамында куллана торған күкрәк билгесенә ия.

2. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе турында нигезләмә, аларның тасвиrlамасы Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы тарафыннан раслана.

5 статья. Депутат үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. 1. Депутат эшчәнлеген үз вазыйфасыннан азат итмелгән рәвештә башкара, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм эш вазыйфаларын башкару белән бергә алыш бара, Татарстан Республикасы

Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге уставында билгеләнгән очраклардан тыш.

6 статья. Депутат эшчәнлеге формалары

1. Депутат эшчәнлегенең формалары булып тора:

а) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы утырышларында катнашу;

б) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы комиссияләре эшендә катнашу;

в) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы каравына Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы каарлары проектларын керту;

г) депутат гарызнамәсе;

д) депутат мөрәҗәгате;

е) дәүләт хакимиите органнарына, жирле үзидарә органнарына, ижтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфаи затларына тәкъдимнәр керту;

ж) тиешле вазыйфаи затларга гражданнар хокукларын бозуны кичекмәстән кисәтү буенча чаралар күрүне таләп итеп мөрәҗәгать итү;

з) сайлаучылар белән эшләү;

и) депутат берләшмәләре, фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;

к) территориаль ижтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат эшчәнлеге шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Уставында, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы Регламентында, башка муниципаль актларда каралган башка рәвешләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

7 статья. Депутатын һ Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы утырышларында катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы утырышларында шәхсән катнаша.

2. Депутат Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы утырышларын үткәру вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр итә, шулай ук Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы Регламенты нигезендә әлеге мәсьәләләр буенча барлык кирәклө материалларны ала.

Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы утырышында катнашу мөмкин булмаса, депутат бу хакта алдан ук Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы Рәисенә хәбәр итә.

- 1) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советына комиссиядә һәм тиешле вазыйфаларга сайланырга һәм сайлангаен булырга;
  - 2) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советына карау өчен сораулар тәкъдим итәргә;
  - 3) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы тарафыннан тәзелә торган органнарны һәм Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы тарафыннан сайланучы (билгеләнеп куела, килештерелә) вазыйфаи затлар кандидатураларын формалаштыру мәсьәләләре буенча фикер белдерергә;
  - 4) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советының хокукый актлары проектларын хокукый инициативаны гамәлгә ашыру тәртибендә кертергә;
  - 5) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советының көн тәртибе, фикер алышына торган мәсьәләләрне карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр кертергә, караплар проектларына һәм башка актларга тәзәтмәләр кертергә;
  - 6) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы утырышында Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советына хисап бирүче теләсә кайсы органның яисә вазыйфаи затның чираттан тыш хисабын яисә мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;
  - 7) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;
  - 8) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы утырышларында, аның фикеренчә, иҗтимагый әһәмияткә ия булган гражданнар мөрәжәгатьләрен игълан итәргә;
  - 9) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр һәм анлатмалар бирергә;
  - 10) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы утырышлары беркетмәләренен эчтәлеге белән танышырга.
4. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы утырышында депутат тарафыннан әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советының тиешле комиссиясе тарафыннан карала һәм тикшерелә.

8 статья. Депутатның Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советының дайми һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашыу.

1. Депутат Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы комиссияләре эшендә шәхсән катнаша.

2. Депутат әгъзасы булмаган комиссияләр эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм киңәш бирү тавышы хокуку белән каарлар кабул итүдә катнаша ала.

9 статья. Депутатның Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы һәм аның комиссияләренең йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советының һәм аның комиссияләренең үз компетенциясе кысаларында бирелгән йөкләмәләрен үтәргә тиеш.

2. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы яисә аның комиссияләре күшүү буенча депутат Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы каарларының үтәлешен тикшерүдә катнаша.

3. Депутат йөкләмәне үтәү нәтижәләре турында Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советына яисә аның комиссияләренең хәбәр итә.

10 статья. Депутат гарызнамәсе

1. Депутат Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы утырышларында депутат таләбе белән жирле үзидарә органнарына, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы тарафыннан төзелә яки сайланы торган башка органнар житәкчеләренә, Теләче муниципаль районы территориясендә урнашкан муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә депутат таләбе белән мөрәҗәгать итәргә хокуклы, аларның компетенцияләренә керүче.

2. Депутат гарызнамәсе-депутат мөрәҗәгате, ул Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы каары буенча депутат гарызнамәсе дип таныла. Депутат таләбе турында тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә игълан ителә.

3. Жирле үзидарә органы, вазыйфаи зат, депутат таләбе жибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе аңа язма рәвештә жавап бирергә тиеш. Жавап орган житәкчесе, вазыйфаи зат, депутат таләбе жибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

4. Гарызнамәнең инициаторы гарызнамәдә куелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнаша ала. Гарызнамәнең инициаторына аларны карау көне турында алдан, әмма мәсьәләне карау көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа

вазыйфаи затын, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесен Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхүҗа авыл жирлеге Советы билгеләгән вакытка депутат таләбе буенча кабул ителгән карарның үтәлеше турында язма җавап берергә хокуклы.

11 статья. Депутат мөрәжәгате

1. Депутат мөрәжәгате дип депутатның Дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә, муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан оештыру-хокукий формаларына һәм иҗтимагый берләшмәләргә, аларның компетенциясенә керүче мәсьәләләр буенча, депутат эшчәнлеге белән бәйле мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатыннан, язма мөрәжәгате санала.

2. Депутат мөрәжәгате депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә жибәрелә.

3. Дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, оешмалар, аларның оештыру-хокукий формаларына һәм иҗтимагый берләшмәләр тарафыннан депутат мөрәжәгатьләрен карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәжәгатенә җавап мөрәжәгатьтә куелган сорауларның асылы буенча булырга һәм мөрәжәгать жибәрелгән вазыйфаи зат тарафыннан яисә вәкаләтле зат тарафыннан имзаланган булырга тиеш.

12 статья. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятие, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучыларның мөрәжәгатьләрен карый, гражданнарны кабул итә, дәүләт хакимиятенең тиешле органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм иҗтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук сайлаучыларны айга кимендә бер тапкыр кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга үз эшчәнлекләре турында алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакуләм мәгълүмат чаралары аша хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү буенча чаралар күрә:

алардан кергән тәкъдимнәрне, шикаятыләрне карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләрне дөрес хәл итүгә ярдәм итә;

гражданнарны кабул итә;

җәмәгатьчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатлар белән очрашулар Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхүҗа авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән маxsus урыннарда, биналарда, ишегалды территорияләрендә үткәрелә.

Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенең жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турынлагы законнарны нигезенләтүкәрелә.

13 статья. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы депутаты депутат фракциясе яки уртак эшчәнлек һәм карала торган мәсьәләләр буенча позицияне белдерү өчен төзелә торган төркем составына керергә хокуклы.

2. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы Регламенты белән фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен төзү, теркәү һәм аларның эшчәнлеге тәртибе билгеләнә.

14 статья. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәэммин итә торган бөтен хокукка ия.

2. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы депутатның сайлау округында эше, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советының, аның органнарының аларның каарлары һәм курсәтмәләренең үтәлеше турында депутатның хәбәрен тыңларга хокуклы.

3. Жирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка аның эшендә кирәkle ярдәм курсәтәләр, депутатка жирле үзидарә органнары эшчәнлеге, икътисади һәм социаль үсеш программаларын үтәүнен барышы, депутатның тәнкыйди кисәтүләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чараплар турында мәгълүмат бирәләр, депутат тарафыннан законнары, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнары эш тәҗрибәсен, жәмәгатьчелек фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

15 статья. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан кабул итүгә хокукуы

Депутат үз эшчәнлеге мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге территорииясендә жирле үзидарә органнарының, предприятие, оешмаларның, муниципаль милек формасындагы учреждениеләрнең вазыйфаи затларын чираттан тыш кабул иту хокукуыннан файдалана.

16 статья. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукуы

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфаи затларыннан депутат эшчәнлеге белән бәйле, закон тарафыннан сакланмый торган яшерен мәсьәләләр буенча мәгълүмат алу хокукуна ия.

17 статья. Депутатның вазифалары

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнары, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә;

2) гражданныарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәэммин итү;

3) дайми, кимендә айга бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итү;

4) гражданныарның, оешмаларның, аларның оештыру-хокукый формасына, ижтимагый берләшмәләргә, дәүләт хакимије органнарына, җирле үзидарә органнарына бәйсез рәвештә мөрәжәгатьләрен үз вакытында кааргә һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә жавап бирергә;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елга бер тапкырдан да ким булмаган санда хисап тотарга;

6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләрне үтәргә;

7) «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәргә;

8) әхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәргә;

9) дәүләт һәм закон тарафыннан саклана торган башка серләрне сакларга, шулай ук гражданныарның шәхси тормышына, намусына һәм аbruена қагылышлы, депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләрне таратырга;

10) ел саен хисап финанс елыннан соң килүче елның 30 апреленнән дә соңга калмыйча үзләренең керемнәре, чыгымнары, мәлкәте һәм мәлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук гамәлдәге законнар нигезендә үз хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларның керемнәре, чыгымнары, мәлкәте һәм мәлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшырырга тиеш.

2. Депутат үзенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл җирлеге Уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән йөкләнгән башка бурычларны башкара.

18 статья. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләр

1. Үз вәкаләтләрен дайми нигездә башкаручы депутат хокуклы түгел:

1) эшмәкәрлек эшчәнлеге белән шәхсән яки ышанычлы затлар аша шәгыльләнергә;

2) түбәндәге очраклардан тыш, коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга:

а) сәяси партия, һөнәр берлеге органы, шул исәптән җирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан түләүсез Идарәдә катнашу, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативарының, күчемсез милек милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жыелышында катнашу (конференция);

б) коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (сәяси партия идарәсендә, һөнәр берлеге органында, шул исәптән җирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан, башка ижтимагый оешманың торак, торак-төзелеш, гараж кооперативарының

күчесез милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жыелышында катнашу (конференция), Татарстан Республикасы Президентына алдан хәбәр итү тәртибендә катнашу (сәяси партия идарәсендә, һөнәр берлеге органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында, Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә;

в) муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләр Ассоциациясенә, берәмлекләрнең башка берләшмәләренә, шулай ук аларның идарәсе органнарында тәкъдим итү;

г) муниципаль берәмлек исеменнән оешманы гамәлгә куючи вәкаләтләрен гамәлгә аширу тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукий актлар нигезендә муниципаль берәмлекнең идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә, гамәлгә куючи (акционер) булган оешманы гамәлгә куючи (акционер) мәнфәгатьләрен муниципаль берәмлек исеменнән гамәлгә куючи вәкаләтләрен гамәлгә аширу тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталында өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукий актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен;

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) башка туләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә, мөгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлектән тыш. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек бары тик чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенең халыкара килешүенде яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса;

4) Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм аларның структур бүлекчәләре составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләрен башкаручы Депутат граждан административ яки жинаять эше буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очракларыннан тыш) буларак яки административ хокук бозу түрүнда эш буенча катнаша алмый.

19 статья. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын төгәл үтәргә тиеш, шул исәптән:

1) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы утырышларында билгеләнгән тәртипне һәм регламентны үтәргә;

2) депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә үз көченә керә торган башка депутатларга, вазыйфаи затларга һәм гражданнарга карата түземлек һәм хөрмәт күрсәтү, ихтирамсызлык күрсәтү, ихтирамсызлык белдерү;

3) депутат эшчәнлеге белән бәйле булмаган максатларда, әгәр бу мәгълүматлар Дәүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яки закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкил итсә, депутат вәкаләтләрен үтәү белән бәйле рәвештә ана билгеле булган мәгълүматларны таратырга һәм кулланмаска;

4) жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданнар эшчәнлегенә шәхсән яки аның яқыннарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә депутат статусыннан файдаланмаска;

5) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырлык гамәлләр, гаризалардан, гамәлләрдән тыелырга, шулай ук аның аbruена яисә Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы аbruена зыян китерә торган конфликтлы ситуаяләрдән качарга;

6) мәнфәгатьләр конфликтyna китерә яки китерә торган вазыйфаларны башкарганда шәхси кызыксынучанлык туганда, бу хакта Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советына, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы карапы белән расланган тәртиптә хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр конфликтyn булдырмауга юнәлтелгән каарларын үтәргә;

7) Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы тарафыннан билгеләнгән халык алдында чыгыш ясау кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советы кушуы буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

20 статья. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Уставы, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Кече Кибәхужа авыл жирлеге Советының муниципаль норматив хокукий актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокукларының гарантияләре, аларны жинаять яки административ җаваплылыкка тарту, тоткарлау, арест, тентү, сорай алғу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук торак һәм (яки) хезмәт урынын, аларның бағажын, шәхси һәм хезмәт транспорт чараларын, алар тарафыннан кулланыла торган элемтә чараларын исәпкә алганда, федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат әйтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция өчен һәм аның статусына туры килә торған башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре вакыты чыккач та, жинаяты яки административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан халык алдында мыскыл итү, яла ягу яки Федераль закон белән каралган башка хокук бозу очракларына қагылмый.

Теләче муниципаль районы
Кече Кибәхужа авыл жирлеге башлыгы

И.Г.Зайдуллин

И.Г.Зайдуллин